

MEERJARENBELEIDSPLAN VGVZ
VERENIGING VAN GEESTELIJK VERZORGERS IN
ZORGINSTELLINGEN

VISIE OP DE JAREN 2009 – 2013

INHOUDSOPGAVE

A. INLEIDING EN TERUGBLIK (pag. 3)

B. CONTEXT (pag. 4)

- de verbouwing van 'Zorgland
- levensbeschouwing en moderniteit

C. PLAATSBEPALING (pag. 7)

- Hoe staat de VGVZ ten opzichte van de ontwikkelingen?

D. VISIE VGVZ VOOR DE KOMENDE VIJF JAAR (pag.8)

- Waar wil de VGVZ over vijf tot tien jaar staan?
- Geestelijke verzorging op de zorgmarkt
- Een inhoudelijk sterke beroepsgroep
- Toename van het aantal geestelijk verzorgers
- Permanente educatie
- Een breed gedragen register
- Een brede vereniging van geestelijk verzorgers
- Oog voor internationale ontwikkelingen
- Toekomstbestendige ambtelijkheid
- Verdieping van contacten met wetenschappers
- Gesprek met andere spelers in de zorg
- Een passende organisatiestructuur
- Veertigjarig jubileum

E. SAMENVATTING (pag. 17)

F. UITWERKING (pag. 18)

A. INLEIDING EN TERUGBLIK

De VGVZ is een bloeiende beroepsvereniging. Het ledental is stabiel en laat de laatste jaren een langzaam stijgende trend zien. Toch is nog wel de nodige winst te behalen. Er zijn in Nederland bijna 2000 zorginstellingen. Met een ledental van 830 geestelijk verzorgers moet verdere groei mogelijk zijn. Dit is een aandachtspunt voor de toekomst, waarover hieronder meer. Binnen de vereniging is een levendige structuur ontstaan, door het werken met werkveld- en sectorraden en diverse commissies. Binnen deze structuur kunnen de leden elkaar regelmatig ontmoeten en wordt er gezamenlijk gewerkt aan de verdieping van thema's die leven binnen de werkvelden en sectoren of verenigingsbreed. Waar nodig worden deze thema's door het bestuur ingebed in het beleid van de gehele vereniging, daarbij ondersteund door een stafbureau en een secretariaat.

Serviceverlening aan de leden, belangenbehartiging en versterking van de positie van het beroep van geestelijk verzorger en het bieden van een collegiaal verband vormen het bestaansrecht van de vereniging. In dit meerjarenbeleidsplan zal dat nader worden uitgewerkt.

SERVICEVERLENING AAN DE LEDEN IS EEN KERNTAAK !

Een vereniging leeft van de service aan haar leden. De afgelopen jaren is dan ook aan de serviceverlening veel aandacht besteed en is de VGVZ er in geslaagd om de bereikbaarheid te verbeteren. Elke werkdag van 9.00 – 17.00 uur is de VGVZ telefonisch bereikbaar. Zowel per mail als per telefoon worden vragen gesteld over vele uiteenlopende onderwerpen. Het streven is alle vragen binnen drie werkdagen te beantwoorden (met uitzondering van de zomervakantieperiode). Gestreefd wordt naar een professionele en vriendelijke afhandeling van vragen. Serviceverlening is ook voor de komende jaren een speerpunt van beleid.

Versterking van de positie van het beroep van geestelijk verzorger is de tweede bestaansgrond voor de vereniging. De VGVZ heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een herkenbare speler op het veld van de zorg. Er zijn relaties gegroeid met het ministerie van VWS. Dit komt de ontwikkeling van het beroep van geestelijk verzorger in de zorg en de inbedding van het beroep in het bredere zorgbeleid ten goede, zowel inhoudelijk als juridisch. Er is veel aandacht van de politiek voor de geestelijke verzorging. Verschillende malen zijn de laatste jaren Kamervragen gesteld, die waren gericht op het behoud en de versteviging van de geestelijke verzorging in de zorginstellingen. Er zijn contacten met politici van verschillende politieke partijen. Zo werd het jaarsymposium van de VGVZ van 2006 voorgezeten door mevr. Godelieve van Heeteren, Kamerlid voor de PVDA en het jaarsymposium van 2008 door mevr. Esmé Wiegman, Kamerlid voor de Christenunie. Op het jaarsymposium van 2004 was de toenmalige staatssecretaris van VWS, mevr. Clemence Ross van Dorp (CDA) aanwezig en op het jaarsymposium van 2008 werd namens minister van Justitie Hirsch Ballin (CDA) het beroepsregister voor geestelijk verzorgers geopend. Een delegatie van het bestuur van de VGVZ legde in de zomer van 2008 een werkbezoek aan minister Hirsch Ballin af, waarbij de betekenis van het register en de mogelijkheden voor verdere wettelijke versterking van het beroep van geestelijk verzorger werden verkend. Aan

de minister werd het fotoboek *'Beelden van Zorg'* overhandigd met daarin foto's uit de praktijk van geestelijke verzorgers die werkzaam zijn in de zorg. Voor dit bijzondere fotoboek schreef de minister-president Jan Peter Balkenende (CDA) het voorwoord. Een delegatie van het bestuur legde in de afgelopen jaren diverse werkbezoeken af aan Kamerleden van verschillende politieke partijen. Een belangrijke mijlpaal was de *'Uitvoeringstoets Geestelijke Verzorging'* (2006) opgesteld door het College van Zorg verzekeringen in opdracht van de toenmalige staatssecretaris', mevrouw Ross van Dorp. Deze toets kwam tot stand op verzoek van de VGVZ. De VGVZ werd door het College in ruime mate betrokken bij de ontwikkeling van de toets.

Met de universitaire opleidingen tot geestelijk verzorger was de afgelopen jaren veelvuldig contact. Regelmatig vragen opleidingen de VGVZ om het aangeboden curriculum van hun opleiding van commentaar te voorzien en in het kader van de instelling van het beroepsregister (per 1 januari 2008) zijn alle universitaire opleidingen gescreend en waar mogelijk door de commissie opleidingen van het register geaccrediteerd.

CONTACTEN MET DE POLITIEK. ZIEN EN GEZIEN WORDEN

Met de instelling van dit register heeft de VGVZ een belangrijke stap gezet. Boven alle verwachtingen heeft de helft van de leden van de beroepsvereniging zich al in het eerste jaar laten registreren. Een vergelijking met andere beroepsverenigingen maakt duidelijk dat, dit voor de startfase een hoog percentage is. Het register wordt bestuurd door de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzorgers (SKGV) in een van de VGVZ afhankelijke constructie. Door het bestuur van de VGVZ is wel van meet af aan ingezet op de mogelijkheid het register in de toekomst op eigen benen te laten staan. Om die reden is gekozen voor juridische en financiële ontkoppeling van de vereniging. Dit vergemakkelijkt een eventuele toekomstige participatie in het register van geestelijk verzorgers werkzaam bij Defensie en Justitie. Gesprekken met vertegenwoordigers van de geestelijke verzorging van Defensie en Justitie zijn gaande, waarover hieronder meer.

B. CONTEXT (*Geestelijke verzorging in de context van zorg, religie en levensbeschouwing*)

Om beleid te kunnen maken is een goed bewustzijn van de omgeving waarin men opereert van groot belang. Voor de VGVZ zijn dat vooral de wereld van de zorg en de wereld van de religie en levensbeschouwing. Daarom wordt hieronder in grote lijnen beschreven wat de stand van zaken is in 'zorgland' en worden enkele belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen geschetst op het gebied van religie, levensbeschouwing en moderniteit.

De verbouwing van 'Zorgland'

We zijn bezig met de meest ingrijpende verbouwing van het zorggebouw in vele decennia. Tijdens de verbouwing gaat het werk gewoon door -ook het werk van de geestelijk verzorger- maar de verbouwing heeft wel invloed op het werk van de geestelijk verzorger. Wat is de komende jaren van belang voor de ontwikkeling en positionering van het vak in het licht van de vele veranderingen?

Er is een aantal belangrijke uitgangspunten te noemen die richtinggevend zijn voor de herinrichting van het zorggebouw. Het zittende kabinet is zich goed bewust van het feit dat de bevolking steeds ouder zal worden. Daardoor zal onafwendbaar het beroep op de gezondheidszorg toenemen. Steeds meer mensen zullen te kampen krijgen met chronische aandoeningen die significant samenhangen met het ouder worden. Om de kwaliteit en de betaalbaarheid van de zorg ook in de toekomst te waarborgen is gezocht naar een nieuwe rolverdeling tussen de verschillende partijen die op de zorgmarkt een rol spelen.

Ten eerste is er de patiënt, cliënt of bewoner. Deze krijgt een centrale rol met meer kansen maar ook met meer verantwoordelijkheden. Men noemt dit vraaggestuurde zorg. De cliënt bepaalt in toenemende mate welke zorg hij bij welke zorginstelling afneemt. Patiënten kunnen nu immers kiezen en juist die keuzevrijheid bepaalt dat de klant meer gehoord wordt en dat er meer dan voorheen rekening wordt gehouden met zijn of haar wensen. De genoemde keuzevrijheid is een groot goed maar er zijn ook kanttekeningen bij te maken. Zo is niet elke cliënt even mondig en weet niet elke patiënt de weg in het land van de zorg. Dat betekent dat goed geïnformeerde, hoog opgeleide cliënten en patiënten vaak meer profiteren van de toenemende vraagsturing in de zorg dan degenen die minder goed georiënteerd zijn.

De tweede belanghebbende partij zijn de zorgaanbieders. Doordat een grotere rol wordt toebedeeld aan de patiënt worden zorgaanbieders – de zorginstellingen- gestimuleerd om betere prestaties te leveren. Zorginstellingen zullen zich van elkaar willen onderscheiden door het maken van specifieke keuzes. Op websites als 'Independer' wordt de mogelijkheid geboden om ziekenhuizen onderling te vergelijken. Ook de jaarlijkse beoordeling van ziekenhuizen door 'Elsevier' en 'Het Algemeen Dagblad', past in dit patroon. Nieuw opgekomen bedrijven als 'Mediquest' richten zich op patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en zorginstellingen door voortdurend onderzoek te doen naar de kwaliteitsverbetering in de zorg en een onafhankelijk oordeel te geven over het totale beschikbare zorgaanbod. In september 2008 stelde de verantwoordelijk staatssecretaris mevr. Jet Bussemaker de website www.kiesbeter.nl in waarop zorginstellingen met elkaar vergeleken kunnen worden.

Een derde partij wordt gevormd door de zorgverzekeraars. Vanaf 1 januari 2006 geldt in Nederland de nieuwe Zorgverzekeringswet (Zvw). In de Zorgverzekeringswet zijn de ziekenfondswet, de particuliere ziektekostenverzekeringen en de publieke regelingen voor ambtenaren vervangen door één wettelijk verzekeringsstelsel. De zorgverzekeraars voeren deze wet uit. Met de introductie van de Zorgverzekeringswet hebben de zorgverzekeraars een centrale verantwoordelijkheid gekregen in het afstemmen van het aanbod van de zorginstellingen op de vraag van consumenten. Het zijn de zorgverzekeraars die namens cliënten, patiënten en bewoners onderhandelen met zorgaanbieders. Waar kunnen zij de beste kwaliteit zorg inkopen voor hun klanten tegen de scherpste prijs? Meer en meer worden door de zorgverzekeraars eisen gesteld aan de zorginstellingen waar zij zorg inkopen. Om de kwaliteit van zorg te waarborgen worden toetsingsinstrumenten en keurmerken voor de zorginstellingen ontwikkeld. De bedoeling is dat kwaliteit beloond moet worden. Tegelijkertijd zal het consequenties moeten hebben voor een betrokken zorginstelling als niet aan de kwaliteitsnormen wordt voldaan.

De laatste partij die genoemd moet worden is de overheid. De overheid moet ook -of misschien wel juist- in een tijd van toenemende marktwerking in de zorg toezien op de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg. Daarom is de Nederlandse Zorgautoriteit (NZA) opgericht die ten doel heeft de zorgmarkten te bewaken. De NZA is de marktmeester in de zorg. Doel van de NZA is om toegankelijke, betaalbare en goede zorg voor consumenten te waarborgen. Daarbij gaat het om efficiëntie op korte en lange termijn, om markttransparantie, om keuzevrijheid en om toegang tot de zorg. Waar de marktwerking tekort schiet door zogenaamde 'Aanmerkelijke Marktmacht' (AMM) van zorgaanbieders of zorgverzekeraars kan de NZA aan partijen verplichtingen opleggen om hun gedrag te disciplineren. Daarbij stelt de NZA het consumentenbelang voorop.

Levensbeschouwing en moderniteit

De VGVZ staat niet in een vacuüm maar midden in de samenleving. De boven beschreven ontwikkelingen in de zorg vormen niet het enige oriëntatiepunt. Geestelijk Verzorgers zijn allen verbonden aan een maatschappelijk (h)erkenbare levensbeschouwing. Hun opleiding hebben zij gehad aan de theologische faculteit van een universiteit of aan de universiteit voor humanistiek of aan een daaraan gelijkwaardige opleiding. De leden van de VGVZ werken ambtshalve, d.w.z. gelegitimeerd door een zendende instantie. Maar net als de wereld van de zorg is de wereld van levensbeschouwing en religie sterk aan verandering onderhevig. Niet alleen de organisatie van de zorg is veranderd maar ook wordt de maatschappelijke context gekenmerkt door het meer fluide worden van religieuze organisaties en levensbeschouwelijke opvattingen. De VGVZ dient zich daar terdege van bewust te zijn. Daarom hieronder enkele opmerkingen in dit verband.

Een wezenlijke bijdrage aan de beschrijving van de bovengenoemde problematiek is de publicatie 'Geloven in het publieke domein' van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) (2006). Uit deze publicatie blijkt dat religie / levensbeschouwing 'terug is in het publieke domein'. Daar waar wetenschappers de definitieve verdwijning van religie hadden voorspeld is deze juist opmerkelijk aanwezig. Er is echter wel een verschil in de houding t.o.v. religie en levensbeschouwing. Daar waar voorheen een min of meer markeerbare vorm van geïnstitutionaliseerde religie dominant was is nu veel meer ruimte voor individuele inkleuring van religie en levensbeschouwing. De maatschappelijk waarneembare paradox is dan ook dat de wervingskracht van geïnstitutionaliseerde vormen van religie en levensbeschouwing afneemt terwijl tegelijkertijd de interesse voor en de betrokkenheid op religiositeit toeneemt. Men kan dit labelen als individualisering van religie en levensbeschouwing. Deze tendens tot individualisering wordt nog versterkt door het gegeven dat diegenen die zich (nog) wel tot een vorm van geïnstitutionaliseerde religie bekennen zich vrij blijken te voelen om binnen de 'officiële leer' eigen invullingen en keuzes te maken, zodat de (h)erkenbaarheid afneemt. Tegelijkertijd is er een stroom waarneembaar die als 'reactie' kan worden gekenmerkt d.w.z: dat in sommige kringen het besef herleeft dat godsdienstige / levensbeschouwelijke opvattingen dienen door te werken in het publieke domein. Dit zou kunnen leiden tot een versterking van het brede denominationele palet van geestelijk verzorgers. Dat geldt voor bepaalde delen van de Islam maar ook voor stromingen in Jodendom en Christendom (WRR-rapport pag: 231)

De boven beschreven ontwikkelingen hebben effect op de geestelijke verzorging in de zorg. Ten eerste omdat geestelijk verzorgers werkzaam in de zorg in hun werk patiënten, cliënten en bewoners ontmoeten die de bovenstaande maatschappelijke ontwikkelingen belichamen. Dat doet een groot beroep op hun beroepsidentiteit. Ten tweede omdat geestelijk verzorgers zelf ook geïndividualiseerd zijn in hun levenbeschouwelijke denken en handelen. De huidige status quo van het beroep van geestelijk verzorger in de zorg kan dan ook treffend worden beschreven met de woorden van prof. Harry Kunneman in zijn bijdrage aan het genoemde WRR-rapport. Ten gevolge van de ‘uitwaaiering van levensstijlen’ “zoeken patiënten, cliënten en bewoners in de persoon van de geestelijk verzorger niet zozeer een vertegenwoordiger van geloofswaarheden ontleend aan een maatschappelijke traditie, als wel een betrokken, breed geïnformeerde gesprekspartner die in staat is met hen mee te denken over fundamentele zingevingsvragen vanuit eigen ervaringen en *persoonlijk* (cursivering Kunneman) verantwoorde inspiratiebronnen. De herkomst uit deze of gene traditie is daarbij van secundair belang” (WRR-rapport pag: 376). Daarbij moet worden aangetekend dat niet *alle* cliënten, patiënten, bewoners en geestelijk verzorgers zich hierin zullen herkennen.

C. PLAATSBEPALING

Hoe staat de VGVZ tegenover de boven beschreven ontwikkelingen?

Het beroep van geestelijk verzorger in de zorg kan in een dynamische omgeving als boven omschreven niet statisch zijn maar zal zich voortdurend ontwikkelen.

BEZIELD WERKEN

De enorme kostenexplosie in de zorg brengt met zich mee dat managers van zorginstellingen voortdurend keuzes moeten maken t.a.v. het te besteden budget. De formatie van elke discipline staat daardoor onder een voortdurende verantwoordingsplicht. De VGVZ maar ook elke werkzame geestelijke verzorger in de zorg moet daarom steeds weer duidelijk maken wat de bijdrage is van de geestelijke verzorging aan de missie en de doelen van de zorginstelling en moet kunnen aangeven op welke wijze de aanwezigheid van geestelijke verzorging in de instelling bijdraagt aan goede zorg voor de cliënt, patiënt of bewoner.

Het regeringsbeleid is er op gericht te bewerkstelligen dat er geleidelijk aan grotere verschillen tussen zorginstellingen zullen ontstaan. Dat raakt ook de geestelijke verzorging. In de op afstand van de overheid gezette zorginstellingen krijgen managers een grote beleidsruimte t.a.v. de besteding van gelden. Het past de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dan ook –naar eigen zeggen- niet om richtlijnen t.a.v. de formatie van disciplines in de zorg voor te schrijven. Dat zou haaks staan op de toenemende introductie van marktwerking in de zorg. Artikel 3 van de Kwaliteitswet voor de Zorginstellingen dat handelt over geestelijke verzorging sluit hierop naadloos aan. Wettelijk is geregeld dat er geestelijke verzorging in de zorginstelling aanwezig moet zijn maar de wijze waarop de zorginstelling dat regelt en de hoogte van het budget staat de zorginstelling vrij. Bij de behandeling van de Kwaliteitswet in de Kamer heeft de minister daar geen misverstand over laten bestaan. Letterlijk zei de minister bij de behandeling in de Kamer “*het staat de directie vrij om binnen het budget te schuiven. Dat is de verantwoordelijkheid van de directie, het*

bestuur en de cliëntenraad” (handelingen Kamer 1997). Overigens geldt dit uitgangspunt voor alle disciplines in de zorg.

Voor de beroepsgroep, de beroepsvereniging en de werkzame geestelijke verzorgers in de zorg betekent dit dat men moet laten zien waar men staat, moet werken aan de voortdurende professionalisering van het beroep en structurele aandacht moet besteden aan positionering en imago van het beroep. Deze opdracht geeft een krachtige impuls aan het beroep. Voor de vereniging is het van belang dat zij sterk staat, daar waar mogelijk groeit, strategische allianties aangaat en partners zoekt.

De dynamische omgeving daagt de beroepsgroep en de beroepsbeoefenaren uit zich helder te profileren, beroepsinhoudelijk en strategisch. In de afgelopen jaren zijn al forse stappen gezet (beroepsstandaard, beroepscode, beroepsregister).

Het is de ambitie deze lijn door te zetten aan de hand

LATEN ZIEN WAAR DE BEROEPSGROEP STAAT IS VAN VITAAL BELANG

van het voorliggende meerjarenbeleidsplan. Dat moet gebeuren binnen de context van de ontwikkelingen in de zorg, waar marktwerking het kernwoord is voor de komende jaren maar ook moet rekening gehouden worden met de daar achter liggende bredere maatschappelijke ontwikkelingen, waarbij thema's als individualisering en de afname van de participatie in georganiseerde levensbeschouwelijke verbanden dominant zijn.

D. VISIE VGVZ VOOR DE KOMENDE VIJF JAAR

Waar wil de VGVZ over vijf tot tien jaar staan? Geestelijke verzorging op de zorgmarkt en aanpalende terreinen

Wat betekenen de bovenstaande ontwikkelingen voor de toekomst van het beroep van geestelijk verzorger? Op welke manier kan de beroepsvereniging zich het beste ontwikkelen om optimale ondersteuning te bieden aan haar leden en aan de ontwikkeling en plaatsbepaling van het beroep van geestelijk verzorger op de zorgmarkt? De VGVZ heeft intern een levendige maar daardoor ook zeer ingewikkelde structuur en beweegt zich extern in een complex veld waar veel in beweging is. In de komende jaren moet worden voortgebouwd op dat wat is bereikt maar het is goed om dat te doen vanuit een doordacht toekomstperspectief dat aansluit bij de ontwikkelingen die hierboven zijn beschreven.

Visie op de toekomst van de VGVZ

De VGVZ wil een inhoudelijk sterke beroepsgroep.....

En een toename van het aantal geestelijk verzorgers.....

Die goed zijn opgeleid.....

Met borging van permanente educatie.....

In het perspectief van een groei naar een breed gedragen register.....

En in het perspectief van een brede vereniging van geestelijk verzorgers....

Met oog voor internationale ontwikkelingen.....

Waarbij de ambtelijkheid toekomstbestendig is.....
De contacten met de wetenschap worden verdiept.....
Het gesprek met andere spelers in de zorg wordt gezocht.....
En dat alles met een passende organisatiestructuur.....
En ten slotte

De VGVZ wil een inhoudelijk sterke beroepsgroep.....

De VGVZ hecht grote waarde aan de beroepverdieping van de bij haar aangesloten beroepsbeoefenaren. Kerntaak is dan ook de permanente organisatie van symposia, congressen, landdagen etc. die onder verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur en de sectorraden en werkveldraden tot stand worden gebracht.

En een toename van het aantal geestelijk verzorgers

De VGVZ is zich er van bewust dat een groot aantal zorginstellingen ofwel nog geen geestelijk verzorger in dienst heeft ofwel dat de daar werkzame geestelijk verzorgers zich nog niet als lid van de VGVZ hebben aangemeld. Er zijn bijna 2000 zorginstellingen in Nederland (dit is wel inclusief de thuiszorg) en de huidige beroepsgroep telt (naar schatting) zo'n 1000 personen, waarvan een stabiel (langzaam groeiend) aantal van 830 leden lid is van de VGVZ. De in- en uitstroom van de VGVZ is stabiel. Het ledental 'ververst' jaarlijks met bijna 10 procent. Het streven is om in de beleidplanperiode te (laten) onderzoeken hoeveel zorginstellingen daadwerkelijk een geestelijk verzorger in dienst hebben. De ambitie is om in elke Nederlandse Zorginstelling minimaal één geestelijk verzorger in dienst te hebben (in de geest van de Kwaliteitswet op de Zorginstellingen). Daarbij is de ambitie om de formatie geestelijke verzorging in een zorginstelling in de pas te laten lopen met de groei van de formatie van andere disciplines. Tussen 2000 en 2008 is de werkgelegenheid in de zorgsector met 23 procent gestegen (ter vergelijking: de totale werkgelegenheid van de beroepsbevolking groeide in deze periode met 0.5 procent). De grote groei van de werkgelegenheid in de zorg moet ook terug te vinden zijn in een toename van het werkzame aantal geestelijk verzorgers en een toename van het aantal leden van de vereniging. Daar waar de ambitie bestaat om te komen tot een toename van het aantal formatieplaatsen is het uiteraard ook noodzakelijk alert te zijn op die situaties waarin een dienst geestelijke verzorging wordt opgeheven of waar dat dreigt te gebeuren.

De VGVZ is geen werkgever van geestelijk verzorgers werkzaam in de zorg (zoals dat wel het geval is bij Justitie en de Krijgsmacht, die werk bieden aan geestelijk verzorgers maar tegelijkertijd werkgever zijn). Toename van het aantal werkzame geestelijk verzorgers in de zorg zal moeten gebeuren door betere positionering van het beroep. De politieke omweg is op dit punt niet mogelijk omdat zorginstellingen op afstand van de overheid functioneren. Versterking van de positie van geestelijk verzorgers zal dus moeten gebeuren op de werkvloer door individuele beroepsbeoefenaren en ook door de beroepsvereniging. Op het niveau van de beroepsbeoefenaren in de instelling valt te denken aan een meer structurele verantwoording van het werk dat men doet, het geven van inzicht in de bijdrage van geestelijk verzorgers aan het totale zorgaanbod etc. Vergroting van de zichtbaarheid is een punt dat voortdurende aandacht verdient. Op het niveau van de beroepsvereniging valt te denken aan het opbouwen van structurele contacten met (organisaties van) werkgevers in de zorg.. Dit gebeurt nu nog slechts incidenteel. Onderwerp van gesprek kan zijn de

evaluatie van ervaringen van managers in de zorg met geestelijke verzorging en de terugkoppeling van deze gegevens in de beroepsgroep. Op deze wijze kan de beroepsvereniging de lokale positionering ondersteunen. Ten slotte kan via de inspectie gezondheidszorg worden gevraagd om onderzoek te doen naar zorginstellingen die zich niet houden aan de Kwaliteitswet op het punt van geestelijke verzorging, d.w.z. de beschikbaarheid niet aantoonbaar hebben geregeld.

Die goed zijn opgeleid

Het beroep van geestelijk verzorger vereist volgens de beroepsstandaard van de vereniging een wetenschappelijke opleiding van universitair of Hbo-plus (eerste graads) niveau. De terminologie uit de standaard is door de invoering van de BAMA-structuur enigszins verouderd maar de intentie is duidelijk: geestelijk verzorgers dienen een degelijke opleiding te hebben genoten zodat zij kunnen functioneren in multidisciplinaire teams en naast hun patiëntgerichte taken een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan het ethisch beleid en identiteitsbeleid van de instelling.

De VGVZ is zich er van bewust dat het aantal Hbo-opleidingen met een studie-uitgang Godsdienst en Pastoraal Werk (GPW) -die o.a. op de arbeidsmarkt komen als geestelijk verzorger- geleidelijk aan toeneemt. Het Landelijk Opleidingen Overleg Godsdienst en Pastoraal Werk (LOO/GPW) besteedt veel aandacht aan de ontwikkelingen van competentieprofielen ook in samenspraak met het werkveld (werkgevers). De Hogescholen In Holland, Noordelijke Hogeschool, Ede en Windesheim zijn op dit gebied (naast een aantal kleinere aanbieders) de grote spelers. Onderscheid moet worden gemaakt in een opleiding GPW op bachelor-niveau (vergelijkbaar met de oude Hbo van voor de BAMA-structuur) en een opleiding met een zogenaamde Hbo-Master (vergelijkbaar met de oude Hbo-eerstegraads). Studenten GPW die afstuderen komen op de markt voor beroepen in kerkelijke en levensbeschouwelijk organisaties maar trachten ook aan het werk te komen als geestelijk verzorger. Omdat Defensie en Justitie uitsluitend academisch gevormde geestelijk verzorgers toelaten betekent dit dat men vooral werk zoekt en soms ook vindt in een zorginstelling. De uitstroom van de Hbo-opleidingen is naar schatting op dit moment (2008) 100 Hbo-bachelors per jaar en 25 Hbo-masters per jaar. Het percentage dat werk zoekt in de geestelijke verzorging komt neer op ongeveer 20 % van de Hbo-bachelors en 70% van de Hbo-masters. Dat betekent dat in de periode van dit meerjarenbeleidsplan naar schatting 100 Hbo-bachelor geestelijk verzorgers zullen proberen werk te vinden als geestelijk verzorgers in de zorg en ongeveer 90 Hbo-masters. Dit naast degenen die al werkzaam zijn op Hbo-niveau.

De VGVZ wil in de komende beleidplanperiode in samenspraak met het Hbo-veld onderzoeken wat de beroepsvereniging aan de te verwachten Hbo-instroomers kan bieden. Voor de Hbo-masters is dit naar verwachting geen probleem omdat deze voldoen aan de eis van de VGVZ van academische vorming dan wel een Hbo-niveau eerste-graads. Voor de te verwachten instroom van Hbo-bachelors is nader onderzoek nodig. Onderzocht zal worden of functiedifferentiatie in aansluiting op de door het Hbo-veld reeds ontwikkelde competentieprofielen mogelijk is. Deze beleidplanperiode moet dat voornemen gerealiseerd zijn. De gesprekken met de koepel van Hbo-opleidingen zijn reeds gestart.

De ambitie is dat in elke zorginstelling academisch opgeleide geestelijk verzorgers werkzaam zijn. Tegelijkertijd wil de VGVZ onderzoeken wat de instroom van Hbo-ers op de arbeidsmarkt betekent.

De VGVZ wil in de komende periode de relatie tussen opleiding, beroepsprofiel, functiedifferentiatie en bevoegdheden en aanstelling en beloning goed doordenken en voorstellen ontwikkelen. Dit kan uiteraard alleen in goede samenwerking met de opleidingen en de (vertegenwoordigers van) de zorginstellingen. Vervolgens moet de VGVZ in de beleidplanperiode bepalen of voor Hbo-bachelors ruimte is in de vereniging en (in samenspraak met de SKGV) in het register.

In dit kader is ook de aandacht voor de arbeidsvoorwaarden van belang. De ijkfunctie voor geestelijk verzorger zoals vastgesteld door het bureau FWG (Functie Waardering Gezondheidszorg) is momenteel schaal 65. Deze ijkfunctie is toegesneden op een geestelijk verzorger die

verantwoordelijk is voor het totale pakket aan taakniveaus zoals de beroepsstandaard

DE JUISTE OPLEIDING IS ESSENTIEEL

die noemt i.c. de directe cliëntgebonden taken, zoals persoonlijke gesprekken, groeps gesprekkentaken en vieringen, taken op multidisciplinair niveau, zoals overleg met andere disciplines en onderhouden van contacten met lokale kerkgenootschappen en taken op het niveau van de instelling zoals het identiteitsbeleid en het ethisch beleid. Goed doordacht moet worden wat de implicaties zijn van functiedifferentiatie op het arbeidsvoorwaardenbeleid. De Federatie van Beroepsorganisaties in de Zorg (FBZ) is daarbij een belangrijke gesprekspartner.

De VGVZ wil in het kader van het arbeidsvoorwaardenbeleid ook de serviceverlening aan collega's die te maken krijgen met decentrale vastgestelde arbeidsvoorwaarden ontwikkelen.

Met borging van permanente educatie

De VGVZ is zich er van bewust van het feit dat in een sterk professionaliserende omgeving als de zorg ook aan de beroepsgroep geestelijk verzorgers steeds hogere eisen zullen worden gesteld. Daarom is de ambitie van de vereniging dat elke geestelijk verzorger die werkzaam is in de zorg de *wettelijke verplichting* heeft zich te laten registreren. Registratie borgt immers behoud van kwaliteit. Het streven is dit vast te laten leggen in de kwaliteitswet op de zorginstellingen in overleg met het ministerie van VWS en het ministerie van Justitie. Het streven is dat dit ook zal leiden tot bescherming van de beroepstitel geestelijk verzorger.

De VGVZ wil in nauwe samenwerking met de SKGV, de beheerder van het register, werken aan de verbetering en de uitbouw van het huidige registratiesysteem. Dit in samenspraak met initiële opleidingen en aanbieders van nascholing. Als de mogelijkheid tot lidmaatschap van de VGVZ zou worden geboden aan geestelijk verzorgers werkzaam op bachelor / hbo-niveau en de plannen om te komen tot functiedifferentiatie in het beroep worden gerealiseerd zal het register ook moeten worden opengesteld voor bachelor / hbo-ers.

Een ander instrument om de kwaliteit van de geestelijke verzorging beter te borgen is de ontwikkeling van een visitatieprotocol. Het is de ambitie van de vereniging om een toetsingsinstrument te (laten) ontwikkelen aan de hand waarvan de kwaliteit van een dienst geestelijke verzorging in een zorginstelling kan worden gemeten. De VGVZ wil werken aan de opzet van een visitatiesysteem. Dit om de kwaliteit van geestelijke verzorging in instellingen zo hoog mogelijk te maken. Aansluiting kan worden gezocht bij de kwaliteitsborgingnorm, zoals die is ontwikkeld door het NIAZ (*Nederlands Instituut voor de Accreditatie van Ziekenhuizen*)

In het perspectief van groei naar een breed gedragen register.....

De VGVZ is zich bewust van het feit dat een breed gedragen register zal leiden tot breed vertrouwen bij de verschillende marktpartijen. Daarom is de ambitie om te komen tot een beroepsregister van alle categoriaal werkzame geestelijke verzorgers. In eerste instantie denken wij aan de geestelijk verzorgers werkzaam bij Justitie

STREVEN NAAR TOETSING VAN KWALITEIT

(300 geestelijk verzorgers) en de geestelijk verzorgers werkzaam in de Krijgsmacht (150 geestelijk verzorgers). Tesaamen met de naar schatting minstens 1000, maar wellicht meer werkzame geestelijk verzorgers in de zorg, kan het register een potentieel hebben van 1.500 leden. Dit kan nog worden uitgebreid met geestelijk verzorgers die werkzaam zijn bij de politie en de geestelijk verzorgers die zich vrij gevestigd hebben. De ambitie is te realiseren dat alle werkzame geestelijk verzorgers op termijn (verplicht) toetreden tot het beroepsregister. Onderzocht moet worden of de beoogde partners daar voor voelen. Registratie zou in de ogen van de VGVZ een voorwaarde worden om als categoriaal geestelijk verzorger in de zorg, bij de krijgsmacht of bij justitie werkzaam te zijn. De VGVZ is zich er van bewust dat nauwe samenwerking met de SKGV noodzakelijk is om dit doel te bereiken. De VGVZ is zich er terdege van bewust dat de wens om te komen tot een breed gedragen register alleen kan worden gerealiseerd met instemming van de collega's van justitie en de krijgsmacht. Er zal de nodige tijd over heen gaan om te inventariseren wat de voorwaarden zijn om tot een gezamenlijk gedragen register te komen. Daarbij zullen zaken als opleiding (zie boven) en ambtelijkheid (zie hieronder) een grote rol spelen. De VGVZ heeft er voor gezorgd dat de organisatorische en financiële opzet van het register optimaal is voorbereid op een gezamenlijk gedragen register en heeft zowel Defensie als Justitie uitgenodigd in gezamenlijk overleg de voorwaarden te verkennen.

En in het perspectief van een brede vereniging van geestelijk verzorgers

De VGVZ ziet het belang van een goed georganiseerde beroepsgroep. De VGVZ is tot stand gekomen na verschillende fusies. Voortkomend uit de denominatieve verbanden van protestantse en katholieke geestelijke verzorgers werd in april 1971 de vereniging opgericht. Later volgden humanistische collega's en collega's van andere kerkelijke en levensbeschouwelijke genootschappen. Voortkomend uit de ziekenhuizen zijn in de loop der jaren verschillende andere werkvelden aangehaakt. Via de VGVB (Vereniging van Geestelijk Verzorgers in Bejaardenoorden) ontstond de VGVO (Vereniging van Geestelijk Verzorgers Ouderenzorg) Later ging de VGVO op in de VGVZ en vormt nu het grootste werkveld van de vereniging, het werkveld Verpleeg- en Verzorgingstehuizen. Dit voorbeeld van een enkel

werkveld laat zien dat de vereniging is ontstaan uit een bundeling van krachten van geestelijk verzorgers werkzaam in allerlei typen zorginstellingen en van allerlei denominatie. Deze beweging staat niet stil maar kan zich doorzetten als er sprake is van voldoende gemeenschappelijke belangen en interesses. Een breed gedragen gezamenlijk beroepsregister, een gezamenlijke belang bij goede wet- en regelgeving en werkinhoudelijke thema's die voor alle categoriale geestelijk verzorgers interessant zijn kunnen er toe leiden dat de VGVZ zich ontwikkeld tot een bredere beroepsgroep die een grotere breedte beslaat. De VGVZ wil in de komende beleidplanperiode bezien wat de mogelijkheden zijn. Naast collega's van Justitie en de Krijgsmacht kan ook gedacht worden aan collega geestelijk verzorgers werkzaam bij de politie en aan vrijgevestigde collega's. Een grotere vereniging is in staat een breder pakket aan dienstverlening aan haar leden te bieden.

Met oog voor internationale ontwikkelingen

De VGVZ is in de jaren '90 van de vorige eeuw sterk betrokken geweest op de opbouw van een internationaal netwerk van geestelijk verzorgers.

OOG VOOR INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

De VGVZ participeert

in de ENHCC, *The European Network of Health Care Chaplaincy*, die bestaat uit 46 officiële organisaties van geestelijk verzorgers afkomstig uit 32 landen. De VGVZ bezoekt de tweejaarlijkse conferenties van de ENHCC en denkt daar mee aan de verdere ontwikkeling van het vak van geestelijk verzorger. De beroepsstandaard van de VGVZ is ten behoeve van het ENHCC netwerk vertaald in het Engels .

Anneke Kemper, de huidige voorzitter van de VGVZ is lid van het dagelijks bestuur van de ENHCC. Het is de ambitie om in de komende beleidplanperiode het tweejaarlijkse internationale congres van de ENHCC naar Nederland te halen. De ontwikkeling van de geestelijke verzorging in Europa kan zo in Nederland worden gepresenteerd wat een nieuwe impuls zal kunnen geven aan de geestelijke verzorging in Nederland. Het is de bedoeling dit internationale symposium zo op te zetten dat niet alleen de bij de ENHCC aangesloten organisaties maar ook de vele marktpartijen in de zorg in Nederland daarbij worden betrokken.

Waarbij de ambtelijkheid toekomstbestendig is

De ambtelijke binding van de geestelijk verzorger is een dragende pijler van het beroep van geestelijk verzorger. De beroepsstandaard van de vereniging formuleert dat *'de geestelijk verzorger als ambtsdrager een identiteit heeft die is gelegitimeerd door een maatschappelijk erkend levensbeschouwelijk genootschap. Die identiteit kan weliswaar worden onderscheiden maar niet los worden gezien van de professionaliteit. Voor de VGVZ is het ambtshalve aspect van belang, omdat het domein van de geestelijke verzorging (zingeving) nooit neutraal is en altijd vraagt om een positiebepaling van de geestelijk verzorger'* (pag.14). Dit uitgangspunt is binnen de vereniging niet onomstreden. Er zijn in de zorg geestelijk verzorgers werkzaam zonder ambtelijke binding. Leden van de VGVZ komen deze collega's in hun werkpraktijk tegen. Deze collega's kunnen echter geen lid worden van de beroepsvereniging. Een deel van de leden is van mening dat het recht op lidmaatschap wel aan de niet-ambtelijk gebonden collega's zou moeten worden gegund. De problematiek is

echter complex en raakt zeker niet alleen de vereniging. Het feit dat in de zorg geestelijk verzorgers werkzaam zijn zonder ambtelijke binding roept vragen op bij potentiële partners die het register (en op termijn een brede vereniging van categoriaal werkzame geestelijk verzorgers) zouden kunnen dragen. Bij Justitie en Defensie is het onmogelijk te werken als geestelijk verzorger zonder ambtelijke binding. Ook roept de huidige praktijk vragen op bij het CIO, het *Interkerkelijk Contact in Overheidszaken*, waarbij 21 kerkgenootschappen zijn aangesloten, waaronder kerkgenootschappen die verwant zijn aan belangrijke sectoren van de VGVZ i.c. de protestantse en de katholieke sector. Het CIO is een belangrijke gesprekspartner voor de rijksoverheid. Deze vragen werken dan ook door in de politiek. De politiek bewaakt de grondslag van de formele overheidsverantwoordelijkheid voor religie in die zin dat de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging moet kunnen worden beleden en beleefd. Om die reden biedt de overheid garanties in de vorm van facilitering van geestelijke verzorging in institutionele verbanden als de zorg, justitie en defensie, waar burgers of militairen langer dan 24 uur afhankelijk zijn van een instituut. Artikel 3 van de Kwaliteitswet op de zorginstellingen, waarin het wettelijk recht op geestelijke verzorging in de zorg is geregeld is van dit

AMBTELIJKHEID VERDIENT NIEUWE DOORDENKING

constitutionele beginsel afgeleid. De overheid waakt er voor om de beroepsmatige en ambtelijke eisen die aan een geestelijk verzorger gesteld mogen worden inhoudelijk te bepalen. Dat is een zaak van de opleidingsinstellingen en de zendende instanties. De achterliggende gedachte is: de overheid faciliteert en de zendende instanties mandateren. Dit luistert nauw. Het is een fragiel evenwicht van verschillende verantwoordelijkheden. In de zorg speelt daarnaast de vrijheid van raden van bestuur van zorginstellingen een rol die het mogelijk maakt dat ook niet ambtelijk gebonden geestelijk verzorgers worden benoemd.

De niet-ambtelijk gebonden geestelijk verzorger kan niet worden genegeerd. Het is de ambitie van de VGVZ om deze complexe situatie in de beleidplanperiode samen met de zendende instanties en de politiek (waaronder hier mede begrepen het CIO) te doordenken en de ambtelijkheid toekomstbestendig te maken. Dat kan alleen in intensieve samenspraak met de zendende instanties en de politiek, die mandateren respectievelijk faciliteren. De VGVZ wil de verschillende partijen met elkaar in gesprek brengen en wil daarbij gebruik maken van de kennis van wetenschappers die betrokken zijn op het beroep van geestelijk verzorger. De VGVZ heeft dit spoor al ingezet door het instellen van een 'commissie levensbeschouwelijke legitimatie' (ingesteld in 2007 en belast met een interne onderzoekopdracht binnen de vereniging), de organisatie van een expertmeeting met vele stakeholders (2007) en de instelling van een wetenschappelijke bestuurscommissie 'Ambtelijke Binding' (ingesteld in 2008 en belast met een wetenschappelijke analyse). In de beleidplanperiode zullen de onderscheiden commissie aan het bestuur rapporteren en zal het bestuur voorstellen ontwikkelen die ter besluitvorming zullen worden voorgelegd aan de ALV van 2010. In dat jaar moet op dit punt duidelijkheid ontstaan

De contacten met wetenschappers worden verdiept

Het beroep van geestelijk verzorger is op universiteiten en hogescholen onderwerp van wetenschappelijke reflectie. De vereniging juicht dat toe. Het vak van geestelijke verzorger is

complex en wetenschappelijk onderzoek naar de beroepspraktijk is noodzakelijk voor de verdere ontwikkeling van het beroep. De VGVZ deed in de afgelopen jaren met regelmaat een beroep op wetenschappers, bijvoorbeeld bij de totstandkoming van de 'Uitvoeringstoets Geestelijke Verzorging' van het CVZ (2006), bij de expertmeeting met stakeholders (2007) en bij de doordenking van de ambtelijke binding (2008). Ook werden op initiatief van de VGVZ of met medewerking van de VGVZ onderzoeken gestart zoals het onderzoek naar levensbeschouwelijke diagnostiek (bestuurscommissie) en het onderzoek naar het gebruik van standaarden in de gezondheidszorg. Daarnaast steunde de VGVZ via haar Studie- en Projectfonds de totstandkoming van verschillende dissertaties op het vakgebied en spraken wetenschappers op diverse door de VGVZ georganiseerde symposia. Daarnaast geeft de VGVZ het Tijdschrift Geestelijke Verzorging (TGV) uit, waarbij redactie en bestuur in onderling overleg het initiatief namen tot de instelling van een redactieraad waarin wetenschappers zitting hebben.

De VGVZ wil de contacten met wetenschappers in de komende beleidplanperiode verder uitbouwen en verdiepen en in samenspraak met hen relevant onderzoek op het vakgebied bevorderen. Daarbij moeten bewust contact worden gezocht met de hele breedte van wetenschappelijk onderzoek op het vakgebied. T.a.v. de positie in het veld moet in het bijzonder nog worden gewezen op het feit dat voor het beroep van geestelijk verzorger in vergelijking met aanpalende disciplines van groot belang is dat voldoende empirisch onderzoek op het vakgebied beschikbaar is. Het al te zeer ontbreken daarvan is op termijn een bedreiging voor (de academische status van) het vak. Andere (academische) beroepsgroepen in de zorg maken daarvan volop gebruik. De ontwikkeling van onderzoekprogramma's op het vakgebied door Universiteiten en Hogescholen zal door de vereniging daar waar mogelijk worden bevorderd evenals de toename van het aantal gepromoveerden in de beroepsgroep.

*INTENSIVERING
WETENSCHAPPELIJKE
REFLECTIE IS VAN BELANG*

Het gesprek met andere spelers in de zorg wordt gezocht

De boven beschreven ontwikkelingen in de zorg maken het noodzakelijk dat de VGVZ meer dan voorheen contacten gaat onderhouden met (de koepel van) zorgverzekeraars en met brancheorganisaties in de zorg. Deze organisaties houden zich bezig met de doorgaande introductie van de marktwerking in de zorg. Certificeringssystemen als HKZ (*Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector*) spelen daarbij een belangrijke rol. Er wordt al vele jaren nagedacht over kwaliteitsborging van zorg. In 1989 vond de eerste Leidschendam- conferentie plaats. Hier waren alle betrokkenen in de gezondheidszorg (aanbieders (instellingen en beroepsbeoefenaren), financiers (verzekeraars) en patiënten) aanwezig. Vanuit de Leidschendam-conferenties zijn verdere afspraken over kwaliteit in de zorg gemaakt. In 1994 leidde dit tot de Kwaliteitswet Zorginstellingen en werd de Stichting Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector (HKZ) opgericht. De wet verplicht instellingen om zorg van goede kwaliteit te leveren. De Stichting zorgt dat de kwaliteit benoemd en getoetst kan worden. Een branchevereniging kan Stichting HKZ vragen om een certificatieschema voor de eigen sector te ontwikkelen. HKZ heeft certificatieschema's ontwikkeld voor diverse sectoren, waaronder: verpleeg- en verzorgingshuizen,

kinderdagverblijven en thuiszorg. De VGVZ wil in de komende beleidplanperiode in het gesprek met zorgverzekeraars en brancheorganisaties komen tot versterking van de positie van de geestelijke verzorging in het HKZ-systeem en verder al het mogelijke doen om geestelijke verzorging bij deze marktpartijen goed in beeld te brengen. Dit geldt ook voor het NIAZ.

Ook dienen hier de (koepels van) cliëntenorganisaties te worden genoemd. Het is van belang dat de beroepsvereniging de ervaringen en wensen van deze organisaties meer structureel inventariseert en meer structurele gesprekken organiseert.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat een deel van de voorheen intramuraal zorg meer en meer zal worden aangeboden in een extramuraal kader. Daarmee valt dergelijke zorg niet langer onder de Kwaliteitswet op de zorginstellingen. Deze zorg wordt georganiseerd door nieuwe spelers op het veld. Het is de ambitie van de staatssecretaris van VWS om een deel van de zorg onder

EEN VERENIGING STAAT NIET STIL

regie van de gemeenten te laten vallen. Dat kan via de

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Van belang is dat de VGVZ de ontwikkelingen op dit gebied goed volgt en contacten uitbouwt en onderhoudt met gemeenten en mogelijke andere aanbieders van extramuraal zorg. Daar waar mogelijk zal de VGVZ de mogelijkheden voor extramuraal geestelijke verzorging ondersteunen. T.a.v. de inzet van geestelijk verzorgers in poliklinieken (die niet onder de Kwaliteitswet vallen) zal worden onderzocht of verruiming of het aanbod van geestelijke verzorging wettelijk kan worden geregeld.

En dat alles met een daarbij passende organisatiestructuur.....

De VGVZ is een levendige vereniging. Zes sectorraden, zes werkveldraden, een bestuur, een tijdschriftredactie en een steeds wisselend aantal thematische commissie met een gerichte opdracht vormen het hart van de vereniging. Dat betekent dat ongeveer 100 leden de vereniging dragen, ofwel 12.5 % van de vereniging. Vanwege de maximum zittingstermijn van bestuurders en raadsleden en de beperkte opdrachttermijn van commissieleden wordt steeds nieuw elan ingebracht. Dit geheel wordt ondersteund door een stafbureau annex secretariaat.

Elke vereniging heeft een architectuur en een levensfasecyclus. In de literatuur over de organisatiestructuur van verenigingen is het de kunst om in een vereniging waar de professionalisering in volle gang is de bestaande structuur mee te laten groeien. Nu al wordt de behoefte gevoeld aan een meer slagvaardige organisatiestructuur waarin op basis van een vastgesteld breed beleidskader met mandatering van verantwoordelijkheden (beslissingsbevoegdheid) en verantwoording achteraf kan worden gewerkt. Dat is geen onverwachte ontwikkeling.

In de literatuur over verenigingen staat beschreven dat het aantrekken van betaalde krachten gevolgen heeft voor de wijze van besturing en organisatie, zeker als het ambitieniveau van de vereniging hoog is. Het stafbureau groet uit zijn voegen en er staat

veel op de rails. Er zijn veel complexe zaken die tijd vragen en voor een aantal daarvan is eigenlijk niemand goed gekwalificeerd vanuit zijn of haar eigen professie als geestelijk verzorger. De druk op het bestuur is hoog. Daar waar de ambitie hoog is geldt ook de regel 'hoe meer initiatieven je neemt en hoe harder je werkt, hoe meer er op je pad komt'. Een ambitieuze vereniging loopt al snel tegen de grenzen van de vrijwilligersorganisatie aan: onvoldoende menskracht, gebrek aan tijd, geringe continuïteit, verlies van totaaloverzicht, onvoldoende inzicht in de vaak complexe samenhang van dossiers, ontbrekende specifieke deskundigheid en onvoldoende in staat zijn weerwerk te bieden aan vrijgestelde professionals bij geprofessionaliseerde organisaties van stakeholders.

In de komende beleidplanperiode zal de VGVZ de structuur van de organisatie goed doordenken (verhouding ALV-AB-DB-stafbureau), analyseren waar de problemen liggen en aanbevelingen doen voor de meest passende organisatiestructuur. Daarbij zal niet opnieuw het wiel worden uitgevonden maar zal rekening worden gehouden met de vakliteratuur op het gebied van de organisatie van verenigingen.

En ten slotte

De VGVZ zal in de komende beleidplanperiode (2011) veertig jaar bestaan. Dat feit moet gevierd worden o.a. met een feestelijk symposium. Er zal dan een jubileumbundel worden gepresenteerd, waarin de geschiedenis van veertig jaar VGVZ zal zijn beschreven. Dit ter aanvulling op de historische schets die Wim Kuttchrütter, oud secretaris van de vereniging schreef voor het twintigjarig jubileum.

F.SAMENVATTING

In dit document zijn veel ambities neergelegd en onderbouwd. Samenvattend mondt dit uit in de onderstaande concrete doelstellingen voor de komende jaren.

- (1) onderzoek naar het aantal geestelijk verzorgers in de zorginstellingen (p.9)
- (2) ontwikkelen van een toetsingsinstrument voor de kwaliteit van een dienst geestelijke verzorging in instellingen (p.12) en certificering (pag. 16)
- (3) opzet van een visitatiesysteem dienst geestelijke verzorging in instellingen (p.12)
- (4) structurele contacten aangaan met werkgevers in de zorg (p.9)
- (5) verzoeken aan inspectie om onderzoek te doen naar handhaving kwaliteitswet art.3 inzake geestelijke verzorging (p.10)
- (6) onderzoek naar profiel en instroom Hbo- bachelors in de zorginstellingen (p.10)
- (7) wat arbeidsvoorwaarden betreft in contact met FWG en FBZ treden over arbeidsvoorwaardenbeleid (p. 11)
- (8) streven naar wettelijke verplichting tot registratie van geestelijk verzorger (p.11)

- (9) onderhandelingen met justitie en defensie tot breed gedragen register (p.12)
- (10) ontwikkeling van een brede vereniging van alle geestelijk verzorgers (p.13).
- (11) organisatie van internationaal congres ENHCC (p.13)
- (12) vaststellen van een toekomstbestendige formule rond ambtelijke binding (p.14)
- (13) met onderzoeksinstituten relevant onderzoek op het vakgebied stimuleren (p.15)
- (14) contact met cliëntenorganisaties met het oog op een structureel contact (p.16)
- (15) contacten uitbouwen met gemeenten en externe aanbieders van zorg in het kader van WMO (p.16)
- (16) doordenken van de structuur van de organisatie van de VGVZ. (p.17)

G.UITWERKING

Het boven beschreven meerjarenbeleid geeft de koers aan voor de komende jaren. Het bestuur heeft getracht de lopende ontwikkelingen in de samenleving en in de beroepsgroep, die om een reactie van de vereniging vragen, te onderkennen. Het bestuur heeft de taak dit meerjarenbeleid uit te werken (waarbij ook de prioritering aan de orde komt) op het niveau van jaarplannen, waar de visie -met telkens een jaar als horizon- vertaald zal worden in werkdoelen. Daarbij zullen ook de soms botsende ambities gewogen moeten worden. Dat geldt ook voor de verschillende meningen die binnen de vereniging leven. Het bestuur is zich daarvan bewust en zal daarmee in haar verdere beleidsontwikkeling rekening houden, waarbij uiteraard bij verstrekkende beslissingen -die het staande beleid van de vereniging wezenlijk zouden wijzigen- een apart mandaat van de ledenvergadering zal worden gevraagd.

Algemeen Bestuur VGVZ, april 2009